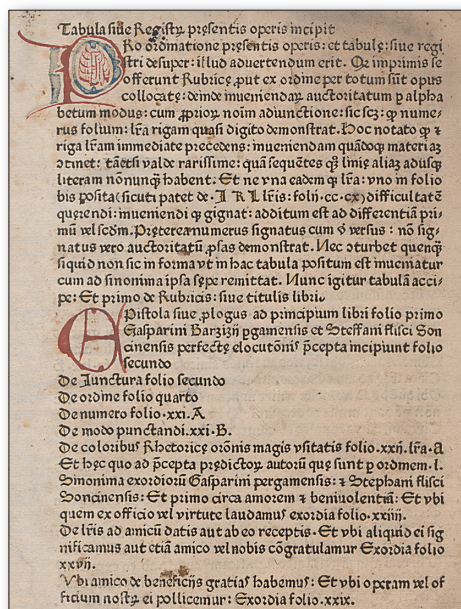

WALENTY Z OLKUSZA

(zm. 21 VIII 1508 r.)

Był synem Jakuba, zamożnego mieszczanina z Olkusza. Studia na Wydziale Sztuk Wyzwolonych Uniwersytetu Krakowskiego rozpoczął w semestrze letnim 1459 r. i został wpisany do *Metryki* uczelni. Z tytułu immatrykulacji uiścił wtedy pełną opłatę wpisową (8 groszy). Bakałareat *artium* uzyskał w połowie września 1462 r., zaś stopień magistra sztuk wyzwolonych po świętach Bożego Narodzenia 1468 r. Po promocji magisterskiej prowadził wykłady na Wydziale Sztuk Wyzwolonych i podjął studia z prawa kanonicznego. Stopień bakałarza dekretów otrzymał przed 1475 r. W semestrze letnim 1475 r. komentował *De anima* Arystotelesa na Wydziale Sztuk. Doktorat dekretów osiągnął w 1478 r. i wtedy Stanisław Kobyliński, prokurator generalny uniwersytetu, zanotował w rachunkach, że Walenty z Olkusza zalegał z opłatą 3 florenów z tytułu promocji doktorskiej. W następnych latach Walenty mocno angażował się w życie Wydziału Prawa i całej wszechnicy. Brał czynny udział w zgromadzeniach ogólnych mistrzów i cieszył się wśród nich dużym autorytetem. W 1481 r. pełnił funkcję seniora Bursy Prawników, ufundowanej i przekazanej uniwersytetowi przez Jana Długosza w poprzednim roku. W październiku 1484 r. Walenty został wybrany na dziekana Wydziału Prawa i kierował nim przez semestr zimowy. Natomiast w pierwszych miesiącach 1495 r. zastępował on dziekana tego wydziału doktora dekretów Jana z Wysokiej, gdy ten toczył

przed sądem rektorskim spór z doktorem dekretów Andrzejem Górą o mieszkanie w Kolegium Prawniczym. W latach osiemdziesiątych Walenty należał do uniwersyteckiej komisji (złożonej z rektora, czterech dziekanów i wybranych profesorów), przed którą prokurator generalny zarządzający finansami uczelni składał sprawozdania ze swojej działalności. W 1486 r. uzyskał od uniwersytetu (zgromadzenia ogólnego profesorów) zgodę na zamianę z doktorem dekretów Janem Starzechowskim altarii w katedrze wawelskiej (zapewne pw. Prze-

Karta z inkunabułu z dziełem Alberta de Eyb *Margarita poetica*, Norymberga 1472, który należał do Walentego z Olkusza (Bj Inc. 1047)

mienienia Pańskiego lub św. św. Tomaszów i św. Heleny) na probostwo w Luborzycy. Wraz z objęciem tego probostwa przeszedł na Katedrę Nowych Praw (*Novorum Iurium*). Posiadał ją do 26 września 1491 r. i w tym okresie wykładał *Liber Sextus* Bonifacego VIII i *Clementinae*. Przed 24 września t.r. został kanonikiem w kapitule katedralnej krakowskiej i otrzymał katedrę z obowiązkiem komentowania III i V księgi *Dekretalów* Grzegorza IX. W 1492 r. należał do grona egzekutorów testamentu profesora teologii Macieja z Kobyłina. W semestrze zimowym 1492/1493 r. jako wicerektor kierował uniwersytetem z powodu nieobecności rektora Jana Latoszyńskiego. Ponownie funkcję wicerektora pełnił w semestrze letnim 1499 r., zastępując rektora Jana Starzechowskiego. W połowie października (ok. św. Gawła) 1495 r. Walenty z Olkusza został wybrany po raz pierwszy na rektora i pełnił urząd przez jeden semestr. Po raz drugi sprawował godność rektora w semestrze zimowym 1499/1500 r. Po śmierci Andrzeja z Łabiszyna (zm. 10 czerwca 1498 r.) objął stanowisko wicekanclerza i konserwatora (obrońcy) praw oraz przywilejów uniwersytetu i posiadał je do 1503 r. Jako wicekanclerz asystował przy egzaminach bakałarskich i magisterskich.

Mieszczkańskie pochodzenie nie przeszkodziło Walentemu w karierze kościelnej. Na początku 1489 r. był zastępcą administratora diecezji Stanisława Świradzkiego. Z kolei w latach 1490–1491 zastępował oficjała krakowskiego Jana Latoszyńskiego, zaś kapituła krakowska w 1492 r. wybrała go na prokuratora (zarządcę) swoich dóbr. Fryderyk Jagiellończyk, biskup krakowski, w lutym 1501 r. mianował Walentego z Olkusza oficjałem generalnym krakowskim. Ten ważny urząd pełnił również za biskupa Jana Konarskiego, który w czerwcu 1508 r. powierzył mu także godność wikariusza generalnego *in spiritualibus*. Obok wymienionych wyżej urzędów Walenty z Olkusza posiadał jeszcze innych kilka beneficjów, w tym probostwa w Chechle (1479–1485), Modlnicy (1494–1497), Brzesku Nowym oraz altarie św. Mateusza w katedrze krakowskiej (przed 1494 r.), św. Bartłomieja w Olkuszu (1508). Był także prebendarzem kaplicy Świętej Trójcy na Wawelu (do 1500 r.). Z okresu sprawowania przez Walentego z Olkusza urzędu oficjała generalnego krakowskiego (1501–1508) zachowały się w Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie: *Acta actorum* (AOff. 21), *Acta sententiarum* (Aoff. 27), *Acta obligationum* (AOff. 17, 28, 29), *Acta pronuntiationum* (AOff. 30), zaś urzędu wikariusza generalnego *in spiritualibus* (1508): *Acta actorum* (AOff. 25) i *Acta obligationum* (AOff. 23). Z księgozbioru Walentego z Olkusza przetrwały trzy inkunabuły, które uprzednio należały do profesora teologii Andrzeja z Łabiszyna, w tym znane dzieło Alberta de Eyb: *Margarita poetica*, Norymberga 1472 (BJ Inc. 1047).

Zmarł 21 sierpnia 1508 r. w Krakowie.

AR 1 wg indeksu; Bukowski Rachunki 2 s. 694–695, 702, 705, 706, 710; Catalogus BJ 1 s. 186–189; 5 s. 98; CDUC 3 nr 293, 299, 303; Concl. Univ. wg indeksu; MUK 1400–1508 s. 283 [59h/214], 505, 532, 555; NKP 1402–1541 s. 226 [62/61B], 232 [69/15M], 262–264, 266, 268; Wypisy Wawel 1440–1500 nr 161, 186; Wypisy Wawel 1501–1515 nr 27, 63; Wisłocki Katalog rękopisów BJ s. 73–74, 211, 493; W. Bukowski, *Luborzycza* [w:] SHGKr 3, s. 738; J. Fijałek, *Studia do dziejów Uniwersytetu Krakowskiego i jego Wydziału Teologicznego w XV wieku*, Kraków 1898, s. 16; Knapiek Akta wg indeksu; Pietrzyk Poczet s. 110; Wisłocki Incunabula BJ s. 233.